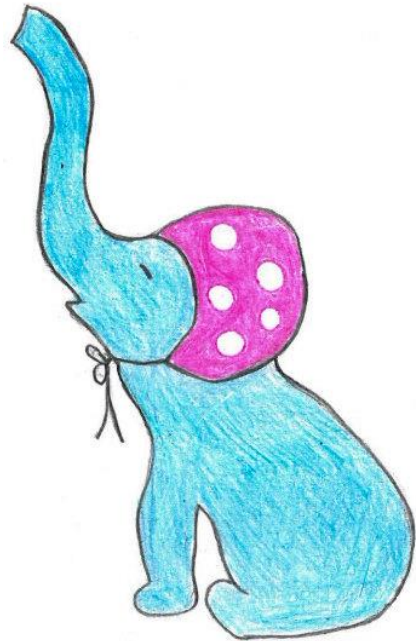

Vauva pieni tähden nappaa

- Loruja ja leikkejä varhaisen vuorovaikutuksen tueksi

© Tekijät: Terveystenhoitajaopiskelijat Greta Gustafsson ja Elina Ihalainen 2013, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu

Kaikki oikeudet pidätetään.

Vauva pieni

Vauva nostetaan ensin pilviä ja tähtiä poimimaan ja heijataan sitten sylissä.

Vauva pieni pilven koppaa,
vauva pieni tähden nappaa,
vauva pieni poimii kuun,
aarteet alle unipuun
vauva pieni kantaa.

Lehivistön helinään
hilpeään hilinään,
suhinaan
puun puhinaan
unen tulla antaa.

Hannele Huovi

Hyvä vanhempi!

Oletko koskaan ajatellut, että leikkimällä lapsesi kanssa voit edesauttaa lapsesi kehitystä? Kun leikität lastasi, edistät varhaista vuorovaikutusta. Varhaisella vuorovaikutuksella tarkoitetaan lapsen ja vanhemman välistä yhteyttä, kaikkea sitä mitä he tekevät yhdessä lapsen ensimmäisinä elinvuosina: laulamista, leikkimistä, loruilua, silittelyä sekä muuta yhdessä oloa.

Varhainen vuorovaikutus alkaa jo lapsen ollessa kohdussa. Sikiö on vuorovaikutuksessa äitiinsä liikkeiden, äänien, rytmien, makujen ja tuntoaistinsa kautta. Isän ja vauvan välinen varhainen vuorovaikutus alkaa, kun isä tunnustelee raskaana olevan äidin vatsaa ja juttelee lapselle.

Varhaisella vuorovaikutuksella on myös suuri merkitys ihmisen myöhemmälle kehitykselle. Vanhemman ja lapsen välillä olevat tunnekokemukset ohjaavat lapsen aivojen toiminnallista kehitystä ja näin siis rakentavat pohjaa itsetunnon ja minäkuvan kehitykselle.

Mitä siis voit itse tehdä edistääksesi varhaista vuorovaikutusta? Hyödynnä kaikki tilanteet arjessa lapsesi kanssa; esimerkiksi vaipanvaihdosta ja kylvetyksestä voit saada mieluisia tilanteita ottamalla lorut sekä leikit mukaan. Jo pelkkä yhdessäolo on merkittävää lapselle. Kun lapselle antaa aikaa ja huomiota, hän kokee olevansa tärkeä ja rakastettu.

Iloisia leikkihetkiä lapsesi kanssa!

Tämä pieni possu

Sormiloru: jokaisen possun kohdalla kosketetaan yhtä sormea.

Tämä pieni possu meni
ostamaan ruokaa.
Tämä pieni possu sanoi:
Syökää ja juokaa!
Tämä pieni possu huusi:
Perunoita tuokaa!
Tämä pieni possu
nälissänsä huokaa.
Tämä pieni possu
itkee suruisasti
ui, ui, ui,
koko matkan kotiin asti.

Kirsi Kunnas

Loru sormista

Peukalo kuin pieni muori,
Joka perunoita kuori.
Etusormi vauvan suussa
on kuin nappu ruusupuussa.
Keskisormi keskimäinen,
pitkä pieni jättiläinen.
Nimetön on sisko soma,
jolla sormus aivan oma.
Pikkusormi viidentenä
seisoo rivin viimeisenä.

Alopaeus Pirkko ja Pora Katrina

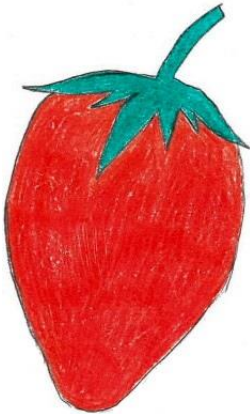
Höpsöt pöksyt

Vaipanvaihtoloru

Ensin vauvan hupsut puksut
sitten vauvan höpsöt pöksyt
vihdoin viimein hassut housut,
siellä paketti pikkuinen.
Kuka saa lahjan lämpöisen?

Vauva venyttelee vaan,
vaippoja kun vaihdetaan,
vaipan päälle hassut housut,
viimeiseksi höpsöt pöksyt.

Hannele Huovi

Meidän vauva

Myssykkä tyssykkä hyssykkä,
puolukkaposki ja mansikkasuu.
Mössykkä tössykkä hössykkä,
vauvan naama on kuin
täysikuu.

Kaija Pakkanen

Talonpoika

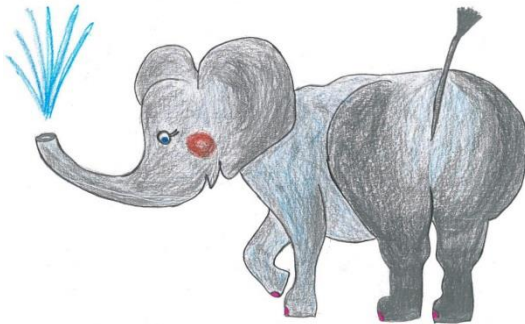
Arvausleikki: Piilotetaan esine toiseen nyrkkiin ja pinotaan nyrkkejä edestakaisin päällekkäin.

Kummassa talossa
talonpoika asuu,
ylhäällä vai alhaalla,
vai onko se muuttanut
kokonaan pois?

Suomalainen kansanruno

Elefanttimuori

Elefanttimuori,
takamus kuin vuori,
seisoo kärsä sojossa,
pieni häntä ojossa.
Pelkää merta kamalasti,
mielii rantaan sukkelasti.
Tahtoo maissa lorvia,
heilutella korvia.

Suomalainen kansanruno

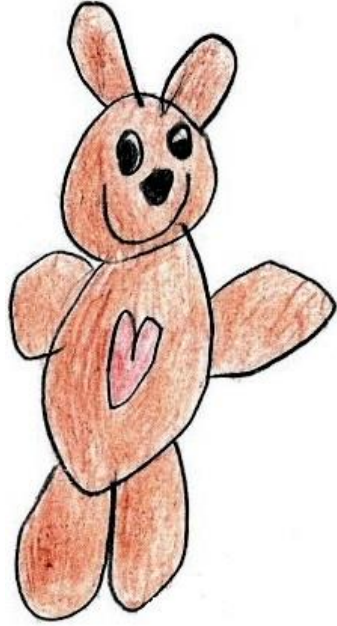
Valokuvia

Vartalontaputteluleikki

On se vähän outoa huvia
kun karhut ottavat valokuvia:

Yhdessä kuvassa on korvat,
yhdessä on kuono,
yhdessä on tassut,
yksi on muuten huono,
yhdessä on polvi,
yhdessä on hännänpää,
yhdessä on napa
- eikä mitään enempää.

Hannele Huovi

Lehmän mopo

Kaikki meni sekaisin
kun lehmä löysi mopedin.
Se istui ihan joka säällä
pienen pienen mopon päällä.
Hännän sitoi tarakalle,
ettei se jäisi pyörän alle.
Sanoi ettei ikinä
enää aio kävellä.

Arja Huhtinen

Tossu ja Sukka

Laululeikki: Kosketaan lapsen varpaita vuoronperään.

Tossu ja sukka ne tirkistää,
onkohan kaikilla varpailla pää,
yks, kaks ja pim pam pom.

Kenen nämä varpaat on?

- Vauvan nämä varpaat on.

Lapanen ja rukkanen tirkistää,
onkohan kaikilla sormilla pää,

yks, kaks ja pim pam pom.

Kenen nämä sormet on?

- Vauvan nämä sormet on.

Suomalainen kansanruno

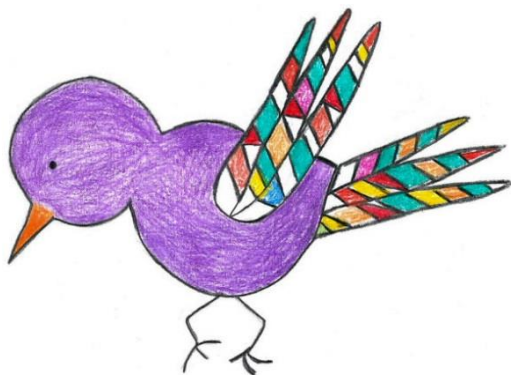

Lintu lentää

*Lapsi makaa selällään ja aikuinen tekee kädellään liitelyliikkeitä,
lopussa tehdään pesä lapsen kainaloon kutittamalla.*

Lintu lentää,
liittää, laataa,
kiittää, kaataa,
tekee pessää kaiken kessää
-tuonne kannon nokkaan.

Suomalainen kansanruno

Metrolla mummolaan

*Laululeikki: Körötystä polvilla kasvokkain, painetaan nenää,
painetaan napaa, lasketaan liukua jalkoja pitkin lattialle.*

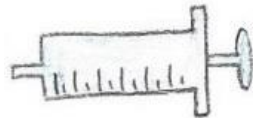
Limpsin lamsin
jalkapatikalla,
patikalla joo,
köröttelen, köröttelen
kympin ratikalla,
ratikalla joo.
Soitan kelloa,
painan nappia,
tällä pysäkillä pois,
liukuportaita metroon
ja metrolla mummolaan.

Hannele Huovi

Lapsi on pipi

Lapsi on pipi
ja vuoteessa makaa.
Siitä ei nouse
kun aikain takaa.
Otahan lapseni rohtoa nauti,
kohta on poissa pipi ja tauti.

Suomalainen kansanruno

Kukko ja kana saunassa

Laululeikki: Istutaan lapsen kanssa lattialla jalat vastakkain, pidetään käsistä kiinni ja heijataan edestakaisin. Kutitetaan lapsen varpaita. Lapsi saa huutaa lopussa "kukkokiekuu".

Kukko ja kana
saunassa,
istuivat samassa
ammeessa.
Kana pesi kukolta
varpaita
ja kukko sanoi:
KUKKOKIEKUU!

Suomalainen kansanruno

Aurinko, aurinko lätyjä paistaa

Taputetaan käsiä yhteen, poimitaan kädestä lätyjä, matkitaan käsillä kiipeämistä, syödään lätyjä, tehdään kädellä heittoliike, laitetaan kädet yhteen poskien viereen ja taputellaan vatsaa.

Aurinko, aurinko lätyjä paistaa,
hauska on auringon lätyjä
maistaa.

Kiipeän puuhun,
pistelen suuhun,
lopput voi heittää ukolle kuuhun!
Sitten käynkin nukkumaan,
pikkuinen massuni pullollaan.

Suomalainen kansanruno

Oli kerran itikka

Tehdään itikka painamalla saman käden etusormi ja peukalo yhteen, heilutetaan käsiä niin kuin ajettaisiin autoa, osoitetaan peukalolla olan yli ja kuljetetaan sormia toisen käden kämmenellä matkien itikan juoksua.

Oli kerran itikka,
jolla oli rättisitikka.
Ja sen sitikan
takapenkillä
kävi itikka iltalenkillä.

Suomalainen kansanruno

Kenguru Joonatan

Lasta körötellään kasvokkain sylissä ja hyppytetään polvilla.

Minä olen kenguru Joonatan,
äitini pussissa matkustan.
Pussissa leikin, pussissa syön,
pussissa nukun pitkän yön.
Jokohan, jokohan uskallan,
jokohan reunalta kurkistan?
Nyt minä loikkaan,
nyt minä loikkaan,
nyt minä loikkaan pussista POIS!

Suomalainen kansanloru

Tämän oppaan lorut löytyvät seuraavista lähteistä:

Vauvan vaaka. Hannele Huovi 1995.

Tiitiäisen runolelu. Kirsi Kunnas 2002.

Kaksi kukkopilliä – Lasten loruja ja runoja. Marjatta Kureniemi ja Kaija Pakkanen 1979.

Musiikin maailmaan – Lauluja ja runoja. Toimittanut Laura Voipio 1997.

Musiikkia muksuille – Pienten lasten musiikkikirja. Ritva Ollaranta ja Maija Simojoki 1980.

Riikuskan kotisivut – Loruja lapsille.
<http://koti.phnet.fi/polkky/lorut.htm>

Lisää lorukirjoja ja nettisivuja:

Harakka huttua keittää ja muita suomalaisia lastenloruja. Toimittanut Jukka Torvinen 2001.

Kuukernuppi – Vanhoja ja uusia lastenloruja. Toimittanut Ulla Lipponen 2007.

Huvitutti – Lasten loruja.
<http://www.huvitutti.net/vapaa/runot/loruja.html>

Muskarilauluja ja –loruja. <http://www.dlc.fi/~riksu/muskari.htm>

Loruja - Kirkkonummen kirjasto.
http://w3.kirkkonummi.fi/kirjasto/lorut/brodtext_finska.htm

Raisa Cacciatoren kirjoja: Hyrinähetki, Taikatanssi, Loruleikki, Syliseikkailu, Rymyretki, Ihanat ipanat.

LÄHTEET

Karling, Marjo & Ojanen, Tuija & Sivén, Tuula & Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 2009. Lapsen aika. 12.-13 painos. WSOYpro OY, Helsinki.

Kauppinen-Karlsson, Taina & Lindholm, Marja 2004. Lapsi ja perhe terveydenhoitajan vastaanotolla. Teoksessa: Koistinen, Paula & Ruuskanen, Susanna & Surakka, Tuula (toim.) Lasten ja nuorten hoitotyön käsikirja. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Jyväskylä.

© Kuvitus:

Auli Gustafsson: kansikuva, s. 5 Loru sormista, s. 7 Elefanttimuori, s. 9 Lintu lentää

Eedit Heikkilä: s. 8 Valokuvia

Elina Ihalainen: s. 6 Meidän vauva, s. 10 Lapsi on pipi, s. 11 Aurinko, aurinko lätyjä paistaa

Elle Heikkilä: s. 3 Vauva pieni, s. 12 Kenguru Joonatan

Greta Gustafsson: s. 6 Höpsöt pöksyt, s. 12 Oli kerran itikka

Janette Ihalainen: s. 9 Tossu ja sukka

Jasper Ihalainen: s. 14

Leon Gustafsson: s. 5 Tämä pieni possu

Milan Gustafsson: s. 10 Metrolla mummolaan

Milo Heikkilä: s. 7 Talonpoika

Noel Gustafsson: s. 11 Kukko ja kana saunassa

Noora Latvakoski: s. 8 Lehmän mopo

Vilma Nieminen: s. 16 Nukkumatti

Nukkumatti

Nukkumatti huppulakki
hämärissä kulkee,
katsoo tuvan ikkunasta
jokaista pientä lasta.
Lasten silmät sulkee,
ne hupullansa peittää
ja unihiekkaa heittää.

Kirsi Kunnas

